

خلاصه درس ۲۴ - مطالعات اجتماعی پایه نهم (اقتصاد و بهره‌وری)

فعالیت اقتصادی: هر جامعه‌ای برای ادامه زندگی و رفع نیازهای خود ناگزیر به استفاده از منابع طبیعی برای تولید وسایل مورد نیاز خود است، که به این کار **فعالیت اقتصادی** می‌گویند.

* تولید به دو شکل صورت می‌گیرد:

کالا ← (مانند: محصولات تولیدی کشاورزان، باغداران، کارگران کارگاه‌ها و کارخانه‌ها و ...)

خدمت ← (مانند: فعالیت پزشکان، معلمان، پلیس و کارمندان و ...)

* **توزیع کنندگان** افرادی هستند که کالاها یا خدمات تولید شده را به دست مصرف کنندگان می‌رسانند.

* هیچ جامعه‌ای نمی‌تواند بدون فعالیت اقتصادی به حیات خود ادامه دهد.

* چرخه‌ی تولید، توزیع و مصرف در همه جوامع وجود دارد، و همواره بین افراد روابط اقتصادی برقرار است.

بهره‌وری در تولید، توزیع و مصرف

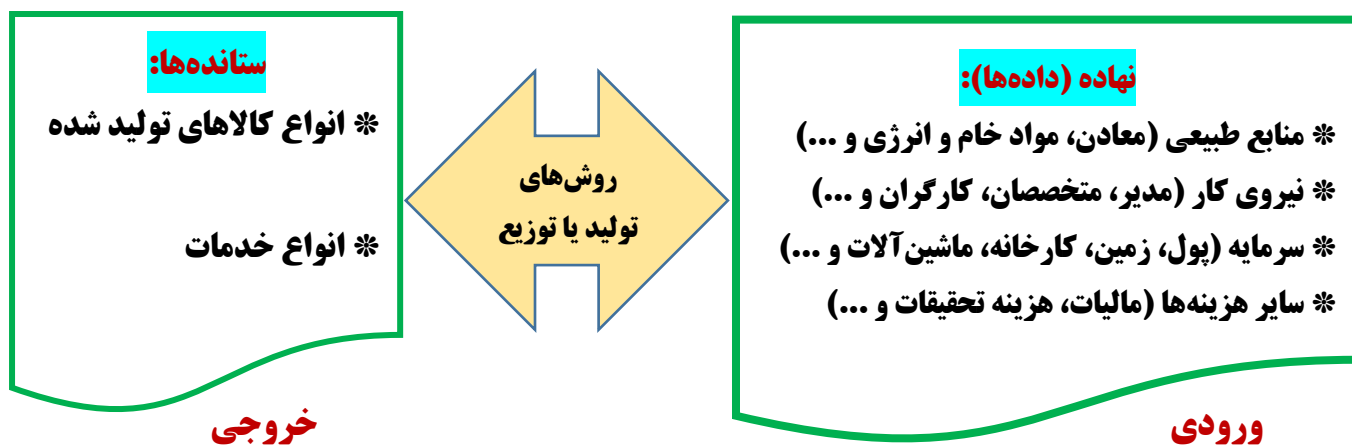
برای افزایش بهره‌وری در فعالیت‌های اقتصادی باید:

(۱) بهره‌وری را در تولید و توزیع افزایش دهیم.

(۲) الگوی درست مصرف را رعایت کنیم.

هزینه‌ها کالا یا خدمات

در اقتصاد، بهره‌وری را «نسبت ستانده‌ها به داده‌ها» تعریف کرده‌اند.

❖ برای افزایش تولید کالا و خدمات (ستاندها) و بهتر کردن کیفیت آنها باید:

در **نهادها** (منابع طبیعی، نیروی کار، سرمایه و سایر هزینه‌ها) و **فرایندها** (روش‌های تولید و توزیع) تغییرات مطلوب ایجاد کنیم. تا بهره‌وری صورت گیرد.

از دیدگاه اسلام، اقتصاد و تولید وسیله‌اند نه هدف.

یعنی تولید وسیله بر طرف کردن نیازهای ضروری انسان است.

در دنیای امروز، تولید با هدف **کسب سود بیشتر** صورت می‌گیرد. و سودجویان بدون توجه به تخریب طبیعت همچنان به تولید بیشتر ادامه می‌دهند.

بهره برداری بی‌رویه از طبیعت برای تولید کالای بیشتر، **پس از انقلاب صنعتی** آغاز گردید. از این رو کشورهای قدرتمند صنعتی با **رواج مصرف گرایی** از طریق تبلیغات موجب تخریب محیط زیست می‌شوند.

❖ افزایش تولید و فعالیت‌های اقتصادی اگر به محیط زیست صدمه بزند مجاز نیست، زیرا:

نابودی و تخریب طبیعت، خود هزینه‌های مجدد و مشکلات جبران ناپذیری برای ما به وجود می‌آورد.

مثال ۱: حفر بی رویه چاه‌های عمیق: سبب کم آبی شدید، خشک شدن مزارع، تخلیه روستاها، احتمال بروز زمین‌لرزه و فرونشست زمین می‌شود.

مثال ۲: استفاده بی رویه از سموم و کودهای شیمیایی در کشاورزی: به دلیل انتقال آنها به آب و خاک و بدن انسان موجب شیوع بیماری‌ها خطرناک و صرف هزینه‌های درمانی سنگین می‌شود.

امروزه با توجه به اهمیت حفظ محیط زیست، به جای واژه بهره‌وری از «**بهره‌وری سبز**» استفاده می‌شود.

بهره‌وری سبز، یعنی: استفاده از ابزارها، روش‌ها و فناوری‌های مختلف در تمام مراحل تولید، توزیع و

مصرف به گونه‌ای که تأثیرات منفی آنها کمترین آسیب را به محیط زیست وارد آورد.

اقتصاد مقاومتی

اصطلاح **اقتصاد مقاومتی** به توصیه رهبر جمهوری اسلامی ایران، **آیت ا... خامنه‌ای** برای مقابله با تحریم‌های اقتصادی طراحی شد.

اقتصاد مقاومتی یعنی:

- ✓ داشتن کمترین اتلاف هزینه در شرایط سخت
- ✓ حمایت از تولید ملی
- ✓ پرهیز از اسراف
- ✓ حداکثر استفاده از منابع و امکانات
- ✓ خودکفایی

محور اصلی اقتصاد مقاومتی، بهره‌وری است.

در کشور ما **سازمان ملی بهره‌وری ایران** در زمینه:

- ❖ وضعیت بهره‌وری
- ❖ چگونگی راه‌های افزایش آن در
- بخش‌های مختلف اقتصادی کشور مطالعه، سیاست
- و نظارت می‌کند.